

POSUDEK

oponenta na bakalářskou práci

Jméno a příjmení studenta: Kateřina Čechová

Téma diplomové práce: Kumbh Mela – česká mediální reflexe největší
náboženské pouti světa

Oponent práce: Nora Melnikova

Předložená práce se zabývá potenciálně velmi nosným tématem. Jejím hlavním záměrem je stanovit specifika českého mediálního obrazu Kumbhamély a sledovat proměny, kterými tento obraz prošel v prvním desetiletí 21. století.

Text sestává ze čtyř hlavních kapitol: v první kapitole nazvané Úvod se dozvídáme informace o mytologickém pozadí pouti, její podobě a historii, historických zprávách o ní a o tom, jak ji vnímali čeští indologové a česká média 20. století. Druhá kapitola popisuje český mediální obraz Kumbhamély v roce 2001, třetí pak český mediální obraz Kumbhamély v roce 2013. Závěr si klade za cíl srovnat zobrazení obou poutí v českých médiích a popsat česká specifika její prezentace.

Autorka si nepochybně vybrala slibné téma a přistoupila k němu s jasně stanoveným záměrem a cennými vhledy. Je však zřejmé, že tápala ohledně výběru prostředků, které by jí dosažení cíle umožnily. Závěrečná podoba práce proto nese některé poměrně závažné nedostatky, jak co se týče obsahu, tak i po formální stránce.

Na textu již na první pohled zarazí několik nesrovnalostí ohledně formálního provedení, které naznačují, že byl pravděpodobně psán ve spěchu. Jedná se za prvé o množství gramatických chyb a překlepů, z nichž první se objevuje již v poděkování („poděkovat PhDr. Zdeňku Štiplovy“, s. 2). Problémem se však zdá být především interpunkce, jejíž nesprávné používání je natolik časté, že ztěžuje čtení textu (např. „Mým hlavním záměrem je prozkoumat obraz tohoto cizího náboženského rituálu, tak jak ho podávají česká média a zjistit jestli se tento obraz nějak mění, či rozvíjí“, s. 7). Objevují se i již zmíněné překlepy („a to především v internetové prostředí“, s. 7; „s ekvivalentem evropského znamením“, s. 9, „20. Století“, s. 17), chyby v ortografii („taková to minimální definice“, s. 8; „v celku pravidelně“, s. 10; „indové“, s. 14; „oddílem věnovaným Višnuovy“, s. 11, či „věnovat prostor především dokumentaristovy Viliamu Poltikovičovy“, s. 25).

Překvapí i nesprávné přepisy („Trivění“, s. 8; „mela, m.“, s. 9, pozn. 1; kumbhā, m.“, s. 9, pozn. 4; „sinhasta či simhasta“, s. 10, „Prayagválové“, s. 14). Poznámky jsou někdy zakončeny tečkou nebo dvěma (pozn. 34), jindy koncová interpunkce chybí (např. pozn. č.

37 – 39). V práci se místy vyskytují věty či fráze, které nejsou stylisticky příliš zdařilé („Zde asi konec jednoduchosti“, s. 8; „Mela ze sanskrutu znamená sdružení“, s. 9) či které se zdánlivě vymykají danému žánru („Město Iláhábád má mezi těmito čtyřmi městy výjimečné postavení, a to nejen proto, že se zde odehrály obě mnou sledované mely“, s. 8). Zmiňuji zde pro stručnost pouze některé chyby z prvních stránek práce.

Dalším nedostatkem je nízká úroveň anglického abstraktu, který obsahuje četná pochybení („deals about Indian festival Kumbh Mela, world's largest religious pilgrimages“; „First deals with the history...“, „At the end I summaries...“, s. 5). V neposlední řadě čtenáře rovněž zarazí délka práce, která neodpovídá požadavkům na délku bakalářské práce na Filosofické Filozofické fakultě, a v tomto případě nelze bohužel argumentovat ani obsahovou bohatostí díla.

Co se týče obsahu, již v převážně popisné kapitole Úvod se objevují některé nečekané závěry. Ač si je autorka vědoma jednotlivých významů slova *mélá* v sanskrutu, nakonec prohlašuje, že se jí jako nejpřesnější definice tohoto indického termínu jeví výklad slova „mela“ v českém Akademickém slovníku cizích slov (tedy zmatek či chaos). Není jasné, zda se zde jedná o seriózní konstatování, či o jedno ze zmíněných žánrových vybočení. Ať už je tomu jakkoliv, s důsledky tohoto postulátu se setkáváme v celém textu, neboť se autorka na jeho základě rozhoduje používat název „mela“ pro tuto pouť i nadále. Zmiňuje sice (snad na svou obranu), že v „knihách či tisku lze však najít nepřeborné množství pravopisných variant“, nevyjadřuje se však již bohužel k jejich původu a opodstatnění.

Autorka neuvádí, kde našla základní informace ke Kumbhaméle, které podává v první podkapitole Úvodu, převážná většina se jich však nachází na Wikipedii; v další podkapitolce pak čerpá z české popularizační literatury. V oddíle o historii Kumbhamély sice přesvědčivě vyvrací domněnku o Süan Cangově zmínce o pouti, není však jasné, jak z informace, že „nelze hovořit o historickém záznamu starším dvou set let, který by přímo hovořil o svátku“ na s. 12 (příčemž na s. 14 dodává, že dokonce „nelze najít záznamy starší než z poloviny 19. století“), vyvozuje, že je počátky fenoménu třeba klást do 17. - 18. století. Dále však již text opět plyne hladce, když se letmo zmiňuje o zahraničních i českých pohledech na Kumbhamélu a o zprávách českého tisku o pouti ve 20. století.

Ve druhé kapitole se konečně dostáváme k předpokládanému jádru autorčina výzkumu. Kromě toho, ze které databáze českých médií vycházela, se však o průběhu a povaze výzkumu nedozvídáme vůbec nic. To považuji za jednu z hlavních slabín předložené práce. Autorčíným záměrem bylo zjistit specifika českého pohledu na pouť a jeho proměny – zde by bylo možné představit si například využití metod korpusové lingvistiky či analýzy diskurzu.

Namísto očekávané analýzy s velkým interpretačním potenciálem ale přicházejí poměrně kusé informace, jejichž souvislost s tématem není vždy úplně bezprostřední – např. obraz

zpravodajství jednoho kanálu ve Velké Británii a dvou českých televizí, zmínka o pouti ve dvou českých zprávách v souvislosti se zemětřesením (což autorka z důvodu, který vzhledem k účelu práce není úplně relevantní, připisuje českým médiím „k dobru“, s. 19) atd.

Je možné, že uvedené informace souvisejí s deklarovaným záměrem stanovit česká specifika pohledu na Kumbhamélu, informace se však zdají být vybrány celkem arbitrárně, nejsou z nich vyvozeny žádné bezprostřední závěry (kromě odsudku většiny českých médií za nepřesné informace a bulvární přístup – lze se jen dohadovat, zda jde o zmíněné české specifikum) a jakákoliv analýza chybí. Pouhý popis spojený s hodnocením se bohužel opakuje i ve zbývajících částech druhé a třetí kapitoly. Na s. 25 sice autorka uvádí, že Poltikovičův dokument se pro ni stal „vlastně ilustrací typického, českého pohledu na věc... působí a chce působit podstatně oduševněleji, než výše zmiňované, srovnatelné dokumenty západních autorů“, není však jasné, s čím přesně autorka dokument srovnává (se třemi zahraničními dokumenty?), jakou má toto srovnání výpovědní hodnotu a zda se vyvozené závěry automaticky či vůbec vztahují i na oblasti mimo dokumentární tvorbu.

Závěr sice nabízí zajímavé vhledy do vývoje mediálního obrazu pouti v souvislosti s šířícím se užíváním internetu, narůstáním významu vizuální informace a všudypřítomným marketingem, jeho vývody však nestojí na pevných základech, které měly tvořit jádro textu.

Určitě lze ocenit přehled, který autorka o zprávách českých médií o Kumbhaméle získala, čas, který práci nepochybně věnovala, a její vypravěčské a stylistické nadání (pokud odhlédneme od množství chyb, zvláště v interpunkci, které zážitek poněkud ruší). V klíčovém jádru práce se však místo kvalitní analýzy a následné interpretace jejích výsledků s ohledem na zvolený teoretický rámec nachází pouze soubor více či méně zajímavých a relevantních informací a jakoby mimoděk vyvozených závěrů, které se neopírají o kvalitní výsledky bádání. Vzhledem k této skutečnosti a k výše zmíněným formálním pochybením tuto práci bohužel v současné podobě nemohu doporučit k obhajobě.

Nora Melnikova, Ph.D.

24.8.2016